

'Met zaadcoating gigantische bespa

Roland Verweij: "Chemisch ingrijpen bij uitgangsmateriaal biedt milieuwinst".

Sinds 1 juli 2004 neemt Plantum NL namens de sector plantaardig uitgangsmateriaal deel aan het Convenant Gewasbescherming. Volgens sectorsecretaris Roland Verweij kan zijn achterban wezenlijk bijdragen aan het realiseren van de milieudoelstellingen. Voorwaarde is dat het vraagstuk vanuit een ketenbenadering wordt aangepakt. Dat kan betekenen dat meer chemische gewasbescherming bij de zaadproductie en opkweek milieuwinst oplevert voor de hele keten.

TEKST EN BEELD: JAN VAN STAALDUINEN

Om tot het convenant te kunnen toetreden, heeft Plantum NL een sectorplan gewasbescherming opgesteld. Daarin beschrijft de brancheorganisatie het karakter van de sector uitgangsmateriaal, de praktijk van en knelpunten rond gewasbescherming, de gewenste bijsturing, de doelstellingen en een plan van aanpak om die doelstellingen te realiseren. Het kreeg de pakkende naam 'Kansrijk Beginnen'.

Veel kansen

Roland Verweij bevestigt dat de sector uitgangsmateriaal tal van kansen biedt om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de gehele productiekolom terug te dringen. "Zowel voor groente- als siergewassen", benadrukt hij. "Je kunt daarbij denken aan zaadcoatings die één of meer bespuitingen in de teelt overbodig maken, aan efficiënte gewasbespuitingen in de opkweek en aan resistentieveredeling."

Dat laatste aspect staat met stip boven aan de researchagenda van veredelingsbedrij-

ven. Daarin wordt fors geïnvesteerd. Veredelaars besteden gemiddeld bijna 15% van de omzet aan R&D. Veel meer dan een gerenommeerd bedrijf als Philips. Resistentieveredeling is echter een lange en moeizame weg. De technologische hulpmiddelen en kennis nemen weliswaar toe, maar sommige technieken stuiten op maatschappelijke weerstand. Bovendien worden resistenties tegen sommige ziekten, zoals Bremia in sla, vaak snel doorbroken. Op een gegeven moment raakt het traditionele arsenaal uitgeput en moeten er nieuwe wegen worden ingeslagen.

Zaadbehandeling

Voor de korte termijn valt wellicht meer te verwachten van zaadbehandelingen en het optimaal benutten van chemische middelen in de opkweekfase. Het uitgangspunt is om telers schoon en gezond uitgangsmateriaal te leveren dat tijdens de teelt langer gezond zal blijven. Verweij noemt een voorbeeld uit de vollegrondspraktijk. "Tegenwoordig is het gebruikelijk om koolzaad te coaten met een insecticide tegen de koolvlieg. Om het benodigde zaad voor 1 ha te behandelen is 2,6 gram werkzame stof nodig. Gecoat zaad maakt een veldbehandeling overbodig, die 2,6 kg werkzame stof zou vergen. Dat is het duizendvoudige. Dit soort toepassingen verdient ook in de glastuinbouw alle aandacht en ruimte."

Opkweek

Voor vegetatief vermeerderde gewassen, waarvan vooral in de sierteelt sprake is, spelen plantenkwekers een cruciale rol. Ondanks een strikte bedrijfshygiëne, die uiteraard ook in de groentesector hoge prioriteit heeft, blijven gewasbespuitingen in de opkweekfase nodig. "Deze toepassingen kunnen zelfs voordelig zijn voor de keten", verbetert Verweij.

"Vergeleken met teeltbedrijven staat er per vierkante meter een veelvoud aan planten. Voor een bespuiting is per vierkante meter echter dezelfde hoeveelheid middel nodig. Wanneer een late of extra bespuiting in de opkweek een toepassing tijdens de teelt overbodig maakt, levert dat een enorme besparing op."

Andere denkbare toepassingen zijn het meegeven van een kleine hoeveelheid middel aan gietwater of aan een groei-

resistentieveredeling

gezond uitgangsmateriaal

duizendvoudig

gewasbespuitingen

enorme besparing

knelpunten

zaadcoating

ring op werkzame stof'

medium voor in vitro cultures. Ook hiervoor geldt het principe om de afnemer te voorzien van uitgangsmateriaal dat zo sterk en gezond is als mogelijk.

Knelpunten

Voor tal van ziekten en plagen die problemen geven tijdens de productie, kan de sector uitgangsmateriaal bijdragen aan een betere uitgangspositie. De sector heeft echter zelf ook de nodige knelpunten op te lossen. Een flink deel daarvan houdt verband met onduidelijke Europese regelgeving en met harde beperkingen ten aanzien van toegelaten middelen.

“Onze sector heeft zowel te maken met de Gewasbeschermingsrichtlijn als met verschillende Zaaizaadrichtlijnen”, licht Verweij toe. “Het punt is dat een goede koppeling tussen die richtlijnen ontbreekt. Daardoor blijven dringend gewenste toelatingen achterwege en wordt de milieuwinst, die bijvoorbeeld zaadbehandeling kan opleveren, nog onvoldoende gerealiseerd.”

Sommige toelatingen zijn nodig voor een economisch en hygiënisch verantwoorde zaadteelt. Die duurt doorgaans veel langer dan een productieteelt en valt vaak deels buiten het traditionele teeltseizoen. Verweij: “Dat brengt grotere risico’s met zich mee voor teelt én zaadhandel. We hebben immers te maken met nultoleranties voor quarantaineorganismen. Een misser kan extreme gevolgen hebben voor het betrokken bedrijf of zelfs voor de hele tuinbouwsector. Denk maar aan het recente Russische invoerverbod.”

Ontheffingen wenselijk

Hoewel de sector uitgangsmateriaal net als de productietuinbouw dringend behoefte heeft aan een ruim middelenpakket, liggen specifieke toelatingen voor deze sector niet voor de hand. Vanwege de hoge kosten voor onderzoek en de zeer kleine oppervlakten is dat voor geen enkele fabrikant interessant.

Toch stelt het CTB zich soms op het standpunt dat de sector uitgangsmateriaal niet met de productietuinbouw over één kam is te scheren en dat aanvullend onderzoek nodig is. “Onbetaalbaar”, vat Verweij bondig samen. “Onze hoop is daarom gevestigd op een ruimhartig ontheffingsbeleid. Beleidsmakers en beslissers in de politiek krijgen wel meer begrip voor onze

situatie en voor het belang van onze sector voor de hele keten. We zijn als sector minder anoniem dan vóór de oprichting van Plantum NL. Er is dus winst geboekt, maar we zijn er nog lang niet.

Via de European Seed Association en andere Europese gremia maken we onze wensen en standpunten kenbaar in Brussel. Dat is juist nu hard nodig, want de Europese Gewasbeschermingsrichtlijn gaat op de schop. Ons streven is een gemeenschappelijke modus waarmee de sector echt milieuwinst kan boeken.”

Wensen

Tot de belangrijke wensen van Plantum NL behoren – naast concrete toelatingen – een topinstituut voor groene genetica om fundamentele kennis over genomen (de genenkaarten van organismen) en resistentieverdeling praktijkrijp te maken. Dat zou tot een flinke versnelling moeten leiden in de resistentieverdeling.

Voor de leden noemt Verweij een fyto-sanitair risicobeheersplan voor quarantaineorganismen onmisbaar. Plantum NL wil ook de kennisuitwisseling over resistentieniveaus verbeteren, zowel onderling als met afnemers. Wanneer de eindgebruikers die kennis laten meewegen bij de rassenkeuze, kan dat gunstig uitpakken voor het middelenverbruik.

En last but not least moet de klant inzicht krijgen in het gewasbeschermingstraject vóór afleveren. Ook dat is van belang om resistentieopbouw tegen werkzame stoffen te voorkomen.

“Het sectorplan is klaar, nu is het tijd voor actie”, aldus Verweij. “Het komende jaar werken we een aantal doelstellingen nader uit en haken we aan bij onderzoeksprogramma’s van LNV. Ook gaan we intensiever over gewasbescherming communiceren met onze leden. Plantum NL mag dan de spreekbuis zijn, maar het echte werk gebeurt bij de achterban.”

SAMENVATTING

Met het sectorplan ‘Kansrijk Beginnen’ neemt Plantum NL namens haar achterban deel aan het Convenant Gewasbescherming. Via resistentieverdeling, zaadbehandelingen en chemische gewasbescherming bij de zaadproductie en opkweek kan de keten als geheel veel milieuwinst boeken. Hiervoor moet een aantal knelpunten rond toelatingen en genetische modificatie worden opgelost.

Prioriteit

Tijdens onze vakantie werden we opgeschrikt door het bericht dat er weer eens een levensgevaarlijke TBS-er was ontsnapt. Gelukkig verbleven wij op het Friese platteland. Alles wat daar vist, rondzeilt of dobert is overwegend

blondgelokt en probeert bruin te worden. Een foto van deze meneer in de Telegraaf leerde ons dat hij in deze omgeving op grote afstand te herkennen zou zijn, want hij had duidelijk kleurschaal 10. Dat gaf al een wat veiliger gevoel. Daarbij leek het me onwaarschijnlijk dat Bartlehiem of Sloten door bomaanslagen opgeschrikt zouden kunnen worden.

Dus prezen we ons gelukkig met onze landelijke vakantie locatie. We konden dan ook ongestoord doorgaan met vakantie vieren totdat de waterplas achter onze vakantiewoning plots werd bevolkt door een ware armada van allerhande politievaartuigen, helikopters en een peloton mariniers.

Alle vakantiewoningen en vaartuigen in de hele omgeving werden uitgekamd door deze lieden. Ze werden gevolgd door een horde rechercheurs. Zij hielden iedereen aan en iedereen werd ondervraagd.

Met grote spanning volgden we dit schouwspel. We haalden de kinderen naar binnen en waren in de zekere veronderstelling dat een klein dozijn levensgevaarlijke criminelen vrij rond liep of dat Al Qaida voornemens was het skûtsjilen of de Sneekweek te saboteren.

Twee ernstig kijkende dienders betraden onze woning. Ze haalden een foto tevoorschijn van een uit zijn krachten gegroeide marmot en vroegen of wij dit diertje hadden gezien. Dat hadden we niet. Wel deelden ze ons mede dat dit een sabeltandbever was; een bijzonder zeldzaam exemplaar. Het beestje was ontsnapt en het gezelschap was al tien dagen op zoek. “Ik dacht dat jullie een TBS-er aan het zoeken waren,” klonk het teleurgesteld uit de mond van mijn jongste zoon. “Nee,” antwoordden de heren resoluut. “Dat heeft geen prioriteit, daar zijn er al zoveel van. Maar dan nog blijft het zoeken naar een speld in een hooiberg.”

Ik hield mijn gezicht in de plooi en liet het duo uit. Ik wenste ze veel succes met hun missie. Toen ze weg waren, brandden mijn kinderen los. “Tien dagen lang zoveel mensen en materiaal voor een cavia of poema en niks doen aan al die boeven.” Ze begrepen er niks meer van en keken me dan ook langdurig vragend en verontwaardigd aan. Ik had alle tijd, maar deed net of ik een onwaarschijnlijk spannend boek las.

Peter Klapwijk
teeltadviseur en tomatenteler in Monster
Peter@greenq.nl

betere
uitgangs-
positie

zaad-
behandeling

quarantaine-
organismen

niet
interessant